

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Університет менеджменту освіти НАПН України
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Запорізький національний університет
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Херсонська академія неперервної освіти

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових статей

Суми – 2026

УДК 378.046-021.68:[37.091.12-051:005.336.2] I-66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 29.05.26 р.)*

Редакційна колегія:

С.М. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент
О.В. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент
І. Я. Жорова – доктор педагогічних наук, професор
О.М. Ключко – кандидат педагогічних наук, доцент
Н. К. Куриш – кандидат педагогічних наук, доцент
С.М. Луценко – кандидат наук з державного управління, доцент
Д.М. Пінчук – кандидат наук з державного управління, старший викладач
О.М. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент
Л.О. Семеновська – доктор педагогічних наук, професор
В. О. Шведун – доктор наук з державного управління, професор

Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2026. 499 с.

У збірнику представлено наукові статті учасників Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України; методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті; роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти; інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах інклюзивної та безбар'єрної освіти; науково-методичний супровід формування та розвитку особистісно-професійної компетентності керівників закладів освіти; компетентнісний підхід у НУШ: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя; безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки; особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення проблем розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти у контексті інноваційного розвитку державних інституцій та українського суспільства.

Наукові статті розміщено в авторській редакції.

Чухненко Поліна, Юзькова Валентина
Суб'єктність педагога у визначенні напрямів власного професійного розвитку..... 406

РОЗДІЛ 10

Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки

Гарапко Віталія, Гарапко Мар'яна
Локалізація безпекових протоколів: труднощі перекладу та адаптації міжнародних стандартів в освітньому середовищі..... 412

Гузенко Оксана
Принципи інклюзивної освіти крізь призму моделі «Інклюзія 360⁰: теоретико-практичний аспект»..... 415

Студенець Олена, Луценко Тетяна
Значення партнерської взаємодії навчального закладу і родини: формування культури безпечної соціалізації дітей..... 420

Удовенко Людмила
Ефективні інструменти формування стресостійкості у студентів ЗВО в умовах сучасних викликів та загроз..... 429

Цимбал Богдан
Формування безпечного освітнього середовища на засадах публічного управління та ризик-орієнтованого підходу..... 433

Шведун Вікторія
Механізми державного управління захистомдовкілля як запорука формування безпечного освітнього середовища 437

Шкурдода Людмила
Безпечне освітнє середовище як передумова для формування культури здорового харчування здобувачів освіти..... 440

РОЗДІЛ 11

Особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища

Гребеніченко Юлія
Релаксація як інструмент психологічного відновлення педагога: досвід Ізраїлю та практичні алгоритми 445

Грицьку Вероніка
«Утнокод мого краю» як засіб формування ключових компетентностей та розвитку резильєнтності учнів в умовах інтегрованого навчання НУШ 449

Діденко Сергій	
Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх психологів	454
Дядченко Ганна	
Професійна термінологія у сфері підтримки осіб з інтелектуальними порушеннями: сучасні підходи та комунікативні аспекти	458
Лебедик Леся	
Формування навичок резилієнтності у майбутніх практичних психологів	461
Отрохова Ольга	
Застосування здоров'язберігаючих технологій на уроках української мови та літератури	466
Райхель Анна	
<i>The living classroom: a framework for resilience, creative therapy, and human connection in higher education</i>	470
Семерня Ірина	
Розвиток емоційного інтелекту дитини дошкільного віку	474
Супрунова Юлія	
Особливості формування здоров'язбережувальної компетентності в сучасній дошкільній освіті	478
Шевчишена Оксана	
Емоційне здоров'я педагога: нові виклики та практики підтримки в умовах війни / у післявоєнний період	481
Бопко Ігор	
Іншомовна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти в умовах сучасних освітніх трансформацій....	487
НАШІ АВТОРИ	492

Позбавитися від гніву, який викликає у Вас певна людина, можна, якщо уявити її значно нижчою за Вас на зріст.

Розпочніть з уявлення Вашої розмови з людиною, яка дратує чи ображає Вас. Уявіть, що в ході розмови вона поступово зменшується на зріст. Голос її все слабшає й слабшає. Чим далі, тим менш значущою і впливовою вона видається.

Цим Ви уявно ставити «опонента» на своє місце.

Таку вправу ми зазвичай радимо дітям застосовувати, однак в житті дорослої людини вона також заслуговує уваги.

Є різні способи для емоційного розвантаження. Серед доступних усім нам можна виокремити: музика, перегляд фільмів, гумор, посмішка, і навіть колір здатний впливати на наше емоційне самопочуття. Підвищувати емоційну стійкість можна шляхом оволодіння саногенним типом мислення.

Таким чином, виховання емоцій є тривалим процесом, який продовжує себе виявляти і в дорослому віці. Покращення емоційного здоров'я вчителя набуває особливої актуальності в умовах викликів сьогодення. Досягнення педагогом емоційного благополуччя сприяє внутрішній гармонії, а відтак, виступає однією із умов, за якої діти також будуть в ресурсі. При цьому дослідження доводять, що оволодіти методами та прийомами емоційної саморегуляції в спромозі кожна людина, яка прагне перебороти бар'єр зневіри у власні сили та професійні можливості в цілому.

Список використаних джерел

1. Бабин І. І., Царенко А. В., Черняк В. М., Яцук Г. Ф. Пізнавай себе: матеріали до курсу «Валеологія». Тернопіль, 1999. 232 с.
2. Грушко В.С. Основи здорового способу життя: навчальний посібник. Тернопіль: ТДПУ ім. В.Гнатюка, 1999. 368 с.
3. Добенько О. В., Бондаренко Є. А., Педагогічна техніка: Навчальний посібник для викладачів та студентів педагогічних навчальних закладів різних рівнів акредитації, вчителів і учнів загальноосвітніх шкіл та шкіл нового типу / За заг. ред. Романишиної Л. М. Тернопіль, 2000. 132 с.
4. Шевчишена О. В. Розвиток емоційної саморегуляції сучасного педагога: науково-метод. посіб. Хмельницький: ОІППО, 2015. 64 с.

Бопко Ігор,
Мукачєво

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Піднімається питання іншомовної підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти в умовах сучасних освітніх трансформацій. Розглядається проблематика професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти в сучасних умовах, яка має відповідати актуальним соціокультурним вимогам, тенденціям розвитку освітнього простору та суспільному запиту на підготовку

конкурентоспроможного, мобільного й професійно компетентного майбутнього фахівця. Обґрунтовується особливе значення орієнтація іншомовної підготовки майбутніх фахівців на формування професійної компетентності, розвитку комунікативної культури, цифрової грамотності та готовності до ефективної педагогічної діяльності в умовах динамічного освітнього середовища.

Ключові слова: іншомовна підготовки майбутніх фахівців, система наступності іншомовної підготовки, професійна компетентність, полікультурний підхід, майбутні фахівці дошкільної та початкової освіти.

Сучасне інформаційне середовище характеризується масштабними суспільними, соціокультурними трансформаціями, що актуалізують потребу в переосмисленні змісту й модернізації професійної підготовки здобувачів освіти. Умови цифровізації освіти, інтеграції до європейського освітнього простору, посилення міжкультурної комунікації та динамічних змін на ринку праці зумовлюють необхідність підготовки майбутніх фахівців нового покоління, здатних до професійної мобільності, творчого мислення, інноваційної діяльності та безперервного професійного саморозвитку. Зважаючи на зазначене, професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти в сучасних умовах має відповідати актуальним соціокультурним вимогам, тенденціям розвитку освітнього простору та суспільному запиту на підготовку конкурентоспроможного й професійно компетентного фахівця. Водночас професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти має забезпечувати гармонійне поєднання фундаментальної теоретичної підготовки з практико-орієнтованим навчанням, сприяти розвитку професійної мобільності, педагогічної рефлексії та здатності адаптуватися до умов сучасного полікультурного освітнього середовища. У зв'язку з цим модернізація системи педагогічної освіти постає важливою умовою підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців та їхньої готовності до ефективної фахової діяльності в умовах сучасних освітніх трансформацій.

Удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців визначається низкою нормативно-правових документів державного рівня, зокрема Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державною національною програмою «Освіта. Україна XXI століття», Концепцією Нової української школи та іншими нормативними документами у сфері розвитку освіти. У зазначених документах акцентується увага на необхідності підготовки педагогічних кадрів нової генерації, здатних до творчої професійної діяльності, безперервного саморозвитку, професійного зростання, упровадження інноваційних освітніх технологій і продуктивного реагування на сучасні освітні та суспільні трансформації. Так, у контексті реалізації концепції Нової української школи особливої актуальності набуває проблема іншомовної підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти, яка орієнтована на формування компетентного, творчого, соціально-

відповідального майбутнього фахівця, здатного до критичного мислення, ефективної комунікації, міжкультурної взаємодії, професійної співпраці та безперервного навчання впродовж життя. Сучасні освітні трансформації зумовлюють необхідність підготовки фахівців нового покоління, які володітимуть високим рівнем професійної та іншомовної компетентності, готовністю до інноваційної діяльності й здатністю ефективно функціонувати в умовах полікультурного освітнього середовища.

Обумовимо, що реалізація ключових положень Нової української школи суттєво підвищує вимоги до професійної підготовки сучасного фахівця, зокрема до рівня його іншомовної комунікативної компетентності, готовності використовувати іноземну мову як засіб професійної комунікації, міжкультурного діалогу та професійного саморозвитку. У зв'язку з цим важливого значення набуває впровадження інноваційних освітніх технологій, цифрових ресурсів, інтерактивних методів навчання, реалізація принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму, інклюзивності та створення цифрового й розвивального освітнього середовища.

Зокрема, у працях вітчизняних учених Г. Костюка, М. Савчина, В. Татенка, Т. Яценко розкрито загальнотеоретичні засади іншомовної підготовки, психологічні механізми оволодіння мовою, а також закономірності розвитку іншомовної компетентності майбутніх фахівців у процесі професійного становлення. Дослідники акцентують увагу на взаємозв'язку мовленнєвого розвитку, пізнавальної активності та особистісного зростання здобувача освіти. Психолого-педагогічні умови становлення особистості в освітньому процесі ґрунтовно проаналізовано у працях О. Сергєєвої, де підкреслюється значення індивідуалізації навчання, створення розвивального освітнього середовища та підтримки суб'єктної позиції здобувача освіти як важливих чинників ефективного формування іншомовної компетентності. Вагомий внесок у дослідження проблем саморегуляції та особистісного розвитку в навчальній діяльності зробили О. Бондаренко, І. Булах, Ю. Миславський, Т. Титаренко. У їхніх працях обґрунтовано роль рефлексії, самоконтролю, мотивації досягнення та механізмів саморозвитку як ключових умов успішного оволодіння іншомовною комунікацією та професійного становлення майбутнього фахівця. Окремий науковий інтерес становлять дослідження І. Задорожної, Х. Холека, Г. Шамо, у яких процес формування іншомовної компетентності розглядається в контексті стратегічного підходу до навчання мов, розвитку комунікативних стратегій та впровадження інноваційних технологій викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Автори наголошують на необхідності інтеграції комунікативно-діяльнісного підходу та сучасних освітніх технологій як умови підвищення ефективності іншомовної підготовки майбутніх фахівців.

Іншомовна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти є вагомим складником системи їхньої професійної підготовки, оскільки в умовах сучасного освітнього простору володіння іноземною мовою набуває особливого професійного значення. Володіння іноземною мовою сприяє не

лише розширенню фаховості майбутніх фахівців, а й формуванню професійної компетентності, розвитку комунікативної культури, професійної готовності до міжкультурної взаємодії. Майбутні фахівці мають бути здатними ефективно використовувати іноземну мову в освітній, методичній, науково-пізнавальній і професійно-комунікативній діяльності, застосовувати цифрові ресурси для професійного зростання, ознайомлення з міжнародним педагогічним досвідом та впровадження інноваційних освітніх практик у професійну діяльність. У зв'язку з цим іншомовна підготовка майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти має бути орієнтована не лише на формування мовних знань і комунікативних умінь, а й на розвиток здатності до продуктивного міжкультурного діалогу, професійної співпраці та фахового самовдосконалення.

У межах окресленого аспекту, також доцільно обумовити, що іншомовна підготовка майбутніх фахівців є складним, багатовимірним процесом, спрямованим на формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності, яка виступає ключовою складовою їхньої загальної професійної компетентності. Вона передбачає не лише опанування системи мовних знань, граматичних структур і лексичних засобів, а й розвиток здатності ефективно застосовувати іноземну мову в реальних професійних ситуаціях, що моделюють майбутню педагогічну діяльність. Особливого значення набуває здатність майбутнього фахівця застосовувати іноземну мову в умовах, максимально наближених до реальної професійної діяльності. Така взаємодія передбачає моделювання ситуацій, виконання рольових і комунікативних завдань, аналіз кейсів, участь у проєктній діяльності та інтерактивних формах навчання. Урахування такої діяльності привнесе посилення готовності до іншомовної взаємодії в освітньому процесі, співпраці з колегами, міжнародною професійною спільнотою, а також сприятиме розвитку професійних надбань. Варто зауважити, що важливою складовою іншомовної підготовки є також формування здатності до професійної самореалізації в міжнародному освітньому середовищі, зокрема участі в міжнародних освітніх програмах академічної мобільності, наукових конференціях, семінарах, тренінгах, а також у грантових і дослідницьких проєктах. Це сприяє розширенню професійного кругозору майбутніх фахівців, інтеграції у світовий освітній простір, розвитку фахової культури та формуванню навичок наукового письма іноземною мовою.

Таким чином, проблематика іншомовної підготовки майбутніх фахівців перебуває в центрі уваги сучасної педагогічної та психологічної науки й активно розробляється як у вітчизняному, так і в зарубіжному науковому дискурсі. Наукові підходи до її осмислення відображають багатовимірність і складність процесу формування іншомовної компетентності, що охоплює когнітивний, комунікативний, особистісний та професійно-діяльнісний аспекти підготовки майбутнього фахівця. Подальші наукові пошуки доцільно спрямувати на розроблення цілісних методичних систем формування іншомовної компетентності із використанням потенціалу цифрових освітніх

ресурсів, електронних платформ, інтерактивних сервісів, а також технологій змішаного й дистанційного навчання, що забезпечують індивідуалізацію та персоналізацію освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Варга Л. І., Бопко І. З. Поняття «навчальної автономії» та особливості його використання на заняттях іноземної мови. *Наука і техніка сьогодні*. Київ, 2025. № 1(41). С. 535–543. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1\(42\)-535-543](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1(42)-535-543).

2. Михайлова О. С. Підготовка майбутніх вихователів до формування основ іншомовної комунікативної компетентності у дітей дошкільного віку як мети навчання іноземної мови в ЗДО. *Вісник науки та освіти*, 2025. № 39. С. 1428–1441.

3. Терлецька Л. М. Іншомовна підготовка майбутніх учителів початкової школи (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): методичний аспект. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон, 2025, № 111. С. 15–19.